

Dorcus parallelipedus

Bokoxe

Skalbaggar, Bladhorningar och ekoxbaggar

Klass: Insecta (egentliga insekter), **Ordning:** Coleoptera (skalbaggar), **Familj:** Lucanidae (ekoxbaggar), **Släkte:** *Dorcus*, **Art:** *Dorcus parallelipedus* - bokoxe (Linnaeus, 1758) **Synonymer:** *Dorcus parallelepipedus* (Linnaeus, 1758), *Dorcus parallelopipedus* (Linnaeus, 1758), *liten ekoxe*

Kännetecken

Bokoxe är en 20–30 mm lång skalbagge med bred och platt, parallellsidig kropp, kraftiga ben och käkar. Färgen är matt svart. Antennerna är knäböjda med en kamtandad klubba.

Utbredning och status

Utbredningen omfattar främst sydöstra Sverige från Skåne till östra Småland, Öland och Gotland. Fynd finns också längs västkusten norrut till Göteborgstrakten och längs ostkusten norrut till Stockholmstrakten. I Norden i övrigt förekommer den i Danmark samt dessutom i Mellan- och Sydeuropa, Baltikum, Marocko och Turkiet.

Ekologi

Larvutvecklingen sker i vitrötad ved i murkna, oftast mycket grova stubbar och stammar av bok, mer sällan andra lövträd och då främst ek. Larven gnager stora, runda gångar djupt inne i den vitrötade veden. Den har också påträffats i sågspånshögar av lövved vid sågverk. Skalbaggen ses ibland krypande utanpå värdträdet under varma eftermiddagar eller nattetid. Ett och samma värdträd utnyttjas ofta under en lång följd av år.

Hot

Arten hotas av att äldre bokbestånd avverkas och gamla träd gallras bort.

Åtgärder

Gamla bokbestånd i Sydsverige bör skyddas från avverkning.

Naturvård

Konventioner: Typisk art i 9130 Näringsrik bokskog (Boreal region (BOR) och Kontinental region (CON))

Litteratur

- Baranowski, R. Nilsson, S. G. 1994. Vedinsekter på Tromtö. *Länsstyrelsen i Blekinge Län*.
- Fogelqvist, G. 1941. Coleoptera från Halland. *Ent. Tidskr.* 62: 187–189.
- Jansson, A. 1928. Coleopterologiska bidrag. 19–20. *Ent. Tidskr.* 49: 126–134.
- Kinnmark, F. 1943. Coleopterologiska notiser. *Ent. Tidskr.* 64: 202–203.
- Palm, T. 1951. Anteckningar om svenska skalbaggar. VI. *Ent. Tidskr.* 72: 39–53.
- Palm, T. 1953. Anteckningar om svenska skalbaggar. VII. *Ent. Tidskr.* 74: 8–23.
- Palm, T. 1959. Die Holz- und Rindenkäfer der süd- und mittelschwedischen Laubbäume. *Opuscula Entomologica suppl. XVI*.
- Persson, P. I. och Stenram, H. 1956. Några insektsfynd av intresse från Öland. *Ent. Tidskr.* 77: 187–190.

Författare

Rickard Baranowski 1994. © ArtDatabanken, SLU 2006.